

İL İDARESİ

İsmail Hakkı Görelî
Ankara 1952, 452 sayfa

Sayın Profesör İsmail Hakkı Görelî'nin "İl İdaresi" başlıklı eseri Siyasal Bilgiler Fakültesi tarafından yayınlanmış bulunuyor.

İdare Hukuku konusunda ilk büyük eserini 1912 de çıkarmış (1) olan değerli bilgimizi kutlamak isteriz. Her ne kadar ilk çıkardığı eserle sonuncusu arasında 1925 de yayınlanmış "Usulü İdare ve Kavanin"i (2) ile birçok etüdlerini ve konferanslarını da hesaba katmak gerekirse de büyük ve uzun birer emek mahsulü olmak bakımından üstadın ilk ve son eseri müstesna birer kıymet taşımaktadır.

Eski harflerle basılmış olmalarından dolayı, eski eserinden gençlerin faydalanamadıklarına üzümekte idim. "İl İdaresi" beni bu üzütnüden kurtardı. Çünkü üstad, son eserinde de kendisine sadık kalmış, ilk eserinin bütün hususiyetlerini yeni eserinde muhafaza etmiş; aynı icaz aynı vuzuh, yüksek bir tahlil kabiliyeti eseri okuyanların takdirini çekiyor.

Tarihçe kısımları gayet vecizdir: İl İdaremizin tarihçesi birkaç cümle içinde özetlenmiştir. Bütün on sekizinci asrı ve on dokuzuncu asrın ilk yarısını dolduran islâhat teşebbüslerini üstad şu cümle içinde toplayıvermiştir: "Memleketin Avrupa ile sıkı münasebetler tesisine başlaması ve diğer memleketlerin her hususta inkişaf ve tarakki ederek çok büyük hamleler yaptığının görülmesi üzerine memleketin her bakımdan islâhı lüzum ve zaruretini hissedenler zaman zaman islâhata teşebbüs ettikleri halde bu teşebbüslerin kâffesi akamete mahkûm olmuştur."

Tarihçeden sonra yürürlükteki İl İdaresi Kanununun hazırlanışı hakkında da bilgi verildikten sonra il idaresi ele alınarak teşkilâtı, görevleri, yetkileri birer birer inceden inceye anlatılmaktadır. 330 sahife tutan bu ayrıntılı açıklamalardan sonra ilçe ve bucak idarelerinin kuruluş, görev

(1) İsmail Hakkı, Hukuku İdare, İstanbul, Kanaat Matbaası 1328, 504 sayfa.

(2) İsmail Hakkı, Usulü İdare ve Kavanin, y'dız, Erkânı Harbiye Mektebi Matbaası, 1341.

ve yetkilerinin kısaca gözden geçirilmesi imkânı hasıl olmuş bulunmaktadır. Gerçekte ilçe küçük bir il, bucak küçük bir ilçe sayılabileceğine göre, il idaresi bütün ayrıntıları ile incelendikten sonra, ilçe ve bucak idareleri üzerinde de uzun boylu duraklamak tekrar ve itnaba düşmek olurdu. Üstad bundan sakınmasını ve seve seve okunacak bir eser vucuda getirmesini bilmıştır.

Eser bugünkü valilerimiz ve idarecilerimiz için derli toplu güzel bir kılavuz vazifesini görebilir. Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Hukuk Fakültelerimizdeki öğrenciler de idare hukuku sahasında analizin ve derlemenin nasıl yapılacağını bu eserden canlı surette anlamış olacaktırlar.

Batılı idare hukuku bilgileri analizleri kendi kendilerine yaparak sentetik eserler yayınlıyorlar. Üstadın anlitik eseri, bu bakımdan, emsalsiz bir hususiyet taşımaktadır.

S. D.